Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Eylül-Ekim-Kasım-Aralık Cilt: 11 Sayı:3
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / Sep-Oct-Nov-Dec Volume: 11 Issue: 3
2024
www.joimar.com

ORTAOKULLARDA UYGULAMASI YAPILAN MERKEZİ SİSTEM ORTAK SINAVLARININ ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ, VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ: FEN BİLİMLERİ DERSİ KAPSAMINDA BİR İNCELEME[1]

EVALUATION OF CENTRAL SYSTEM EXAMS IN SECONDARY SCHOOLS CONSIDERING TEACHERS, STUDENTS AND PARENTS' VIEWS: AN INVESTIGATION WITHIN THE SCOPE OF SCIENCE COURSE

***Nazmiye BAŞER[2], Murat DEMİRBAŞ[3]**
[2]Öğretmen, MEB, Türkiye, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7988-2450, Türkiye
[3]Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye, ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2806-3348
***e-mail: basernaz@hotmail.com**

ÖZET
Ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin lise öğrenimlerine devamları noktasında, süreç içinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından farklı merkezi sistem ortak sınavlarının yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada, ortaokullardan bir üst kuruma geçiş sisteminde uygulanan sınavların fen bilimleri dersi kapsamında; öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. 2017 yılında TEOG sınav sistemi kaldırılmış, yerine 2017-2018 öğretim yılından itibaren uygulamaya LGS sınav sistemi getirilmiştir. Bu araştırmada, 2017 yılında kaldırılan TEOG Sistemi hakkında nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı çeşitleme modeli ile derinlemesine bilgiler elde edilmiştir. Bu sonuçların mevcut uygulamadaki LGS sınav sistemi içinde öngörüler ortaya koyabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale Merkez ortaokullarında öğrenim gören 535, 8. sınıf öğrencisi, bu okullarda görev yapan 25 fen bilgisi öğretmeni ve 8. sınıfta öğrencisi bulunan 200 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırmada öncelikle öğretmen, öğrenci ve öğrenci velilerinin sınav hakkındaki görüşleri önce likert tipi bir anketle belirlenmiştir. Daha sonra bulguların zenginleştirilmesi amacıyla 2014-2015 öğretim yılında uygulanan TEOG sınavına giren öğrencilerin TEOG sınavı hakkındaki görüşleri yarı yapılandırılmış soruları içeren görüş formu ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, TEOG sınavının telafisinin yapılması, iki döneme yayılması, öğrencilerin sınav stresini azaltması, yanlış soruların doğruları etkilememesi, öğrencilerin sınava kendi okullarında girmesi gibi özelliklerin olumlu sonuçlar getirdiği görülmüştür. Ayrıca katılımcıların görüşlerine göre bol tekrar yapmak, düzenli çalışmak, test çözmek, öğretmeni ve dersi dikkatli dinlemek başarının sırrı olarak ifade edilmiştir. Ancak çalışmada TEOG'un özel ders ihtiyacını azaltmadığı yönünde bulgulara da ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş (TEOG), Liselere Geçiş Sistemi (LGS), Değerlendirme, Öğrenci, Öğretmen, Veli Görüşleri

ABSTRACT
It is seen that different central system exams are conducted by the Ministry of National Education to ensure that students studying in secondary schools continue their high school education. The aim of this study was to examine the exams administered during the transition from secondary schools to higher education within the context of science course considering teachers, students, and parents' views. TEOG exam system (Transition from primary education to secondary education) was abolished in 2017 and it was replaced by LGS exam system (high school entrance exam) starting from the 2017-2018 academic year. In this study, in-depth information about the TEOG System, which was abolished in 2017, was obtained with the triangulation model using a combination of qualitative and quantitative methods. It is considered that these results may reveal provision for LGS exam system in practice. The study group consists of 535, 8th grade students studying in secondary schools located in the city centre of Kırıkkale, 25 science teachers working in these schools, and 200 student's parents who have 8th grade students. First, a Likert-scale questionnaire was used to determine teachers,

[1] Bu araştırma birinci yazarın yüksek lisans tezinin bir kısmından oluşturulmuştur.

students, and student's parents' views about the exam. Then, the opinions of the students taking the TEOG exam in the 2014-2015 academic year were obtained about the TEOG exam with the semi-structured interview form to enrich the findings. Therefore, the study revealed that due to the following features, TEOG exam had some positive results: a make-up examination was given for TEOG exam, the exam was held in two terms, it reduced students' exam anxiety, wrong questions do not subtract from students' raw scores, and students sit for the exam in their own schools. In addition, according to the participants' views, they stated that the secret of success included revising a lot, studying regularly, doing tests, and listening to the teacher and lesson carefully. However, the study also found that TEOG did not reduce the need for tutoring.
Key Words*:* Transition from Primary Education to Secondary Education (TEOG), High School Entrance Exam (LGS), Evaluation, Student, Teacher, Parent Views

GİRİŞ

Eğitim sistemlerinin amaç ya da hedeflerine ulaşıp ulaşmadığını belirlemenin yanında bunların geliştirilmesine de katkı sağlayan önemli hususlardan biri ölçme ve değerlendirme etkinlikleridir (Çeçen, 2011). Ölçme ve değerlendirmenin yapılış amacı; öğrencilerin başarı düzeylerini, öğrenme ihtiyaçlarını, eksikliklerini, hazırbulunuşluk seviyelerini, ilgi ve yeteneklerini belirlemektir (Bolat, Değirmenci, Karamustafaoğlu ve Kaşıkçı, 2015). Ölçme ve değerlendirme eğitim-öğretim sürecinde pek çok amaçla yapılabilir. Bazen öğrenciye kazandırılması hedeflenen davranışların daha çok kazanıldığı hangilerinin ise kazanılmasının daha zor olduğu bazen de öğrencilerin başarı düzeylerinin ve öğrenme eksiklerinin belirlenmesi amacıyla ölçme ve değerlendirme yapılır. Öğrencilerin eğitim öğretim hayatını etkileyecek düzeyde kararların alındığı ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yapılan sürekli değişikliklerin amacına hizmet edip etmediği tartışmaya açık bir konudur.

Ölçme ve değerlendirmeden elde edinilen sonuçlar öğretmen, veli ve yöneticilerin; öğrencinin aldığı derslerden başarılı sayılıp sayılmayacağı, bir üst sınıfa geçip geçmeyeceği gibi pek çok konuda karara varmasını da sağlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda ülkemizde birçok sınav türü uygulanmıştır. Ancak toplumun büyük bir çoğunluğundan gelen tepkiler ve sınavlardan elde edilen sonuçların sadece öğrencinin öğrenim görmek istediği kurumun puanına yetip yetmediğine bakılması, elde edilen sonuçların sınavdan önce gerçekleştirilen eğitim öğretim çalışmalarıyla birlikte bir bütün olarak değerlendirmesinin yapılmaması gibi nedenler ölçme değerlendirmenin amacından uzaklaşmasına neden olmaktadır(Kutlu, 2003).

Ölçme ve değerlendirme ülkemizde yerel ve merkezi kurumlar tarafından yürütülmektedir. Öğretmenler tarafından öğrencilere uygulanan yerel ölçme ve değerlendirme sınıf içi etkinlikler üzerinden öğrencilerin performanslarını belirlemek için yapılırken; merkezi ölçme ve değerlendirme ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçmek için Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılmaktadır (Delil ve Tetik, 2015).

Merkezi Sistem Ortak Sınavlar

Ülkemizde öğrencileri ortaöğretim kurumlarına yerleştirmek amacıyla geçmişten günümüze sırasıyla LGS (1997-2003 Liselere Geçiş Sınavı), OKS (2003- 2007 Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı), SBS (2007-2013 Seviye Belirleme Sınavı), TEOG (2013-2017 Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi) uygulanmıştır (Cengiz, Daşdemir ve Uzoğlu,

2013; Özdemir ve Özkan, 2014). 2017-2018 öğretim yılından itibaren ise Liselere Geçiş Sistemi (LGS) uygulanmaya devam etmektedir.

Ülkemizde LGS'den önce uygulanan TEOG sınavı sadece 8. sınıf öğrencilerine I. dönem Kasım ayının son haftasında ve II. dönem Nisan ayının son haftasında uygulanmıştır. Türkçe, Yabancı Dil, Matematik, Fen ve Teknoloji, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinden iki farklı günde üçer dersten sınav yapıldığı (her gün üç oturum şeklinde), her dersten 20 soruya 40 dakikalık süre ve her dersin sınavının bitiminde 20 dakikalık aralar verildiği merkezi bir sınavdır. LGS' de ise bir gün içerisinde iki ayrı oturum (sözel ve sayısal) şeklinde gerçekleştirilmektedir. LGS'nin Sözel bölümünde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Türkçe ve Yabancı Dil olmak üzere dört alt test bulunmakta ve bu dört alt test (50 soru) için öğrencilere toplamda 75 dakika süre verilmektedir. Sayısal bölümde ise Matematik ve Fen Bilimleri alt testleri bulunmakta ve bu iki alt testte öğrencilere toplamda 40 soru için 80 dakika süre verilmektedir (MEB, 2019).

TEOG sınavı için tüm derslerden toplamda 120 soruya yer verilirken, LGS'de ise altı dersten toplamda 90 soruya yer verilmektedir. LGS'de soru sayısında yaşanan azalma ise Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ve Yabancı Dil alt testlerinin soru sayısının 10'a düşürülmesiyle sağlanmıştır. Diğer yandan LGS'de soruların yanıtlanması için verilen süreler de TEOG'a göre azaltılmıştır. TEOG'da her soru için ortalama iki dakika yanıtlama süresi verilirken, LGS'de ise bu süre sözel bölüm için bir buçuk dakikaya düşürülmüş, sayısal bölüm için ise yine iki dakika olarak belirlenmiştir. Sayısal bölüm için LGS'de ilk uygulamada, 60 dakika süre verilirken (her soru için bir buçuk dakika), Milli Eğitim Bakanlığı 26 Kasım 2018 tarihi itibariyle bu süreyi 80 dakikaya çıkarmıştır (MEB, 2019).

Literatürde TEOG ve LGS ile ilgili uygulamanın olumlu ve olumsuz yönlerini içeren pek çok özellikte çalışmaya rastlanmıştır. Bunlardan; Atila ve Özeken (2015) tarafından yapılan çalışmada fen bilgisi öğretmenlerinin TEOG sistemine ilişkin düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada fen bilgisi öğretmenleri TEOG'u; içerik ile uyuşması, öğrencilerin stresini azaltması, öğretmenlerin sorumluluğunu artırması konusunda olumlu bulurken; sınavdan sonra öğrencilerde öğrenme isteklerini azalttığı, öğrenci başarısını ayırt etmede yetersiz olması, kazanımların sorulara eşit şekilde dağılmaması ve velilerin öğretmenler üzerindeki baskıyı arttırması konusunda ise olumsuz buldukları tespit edilmiştir. Özdemir ve Özkan (2014) yaptıkları çalışmada TEOG ve MSOS (Merkezi Sistem Ortak Sınavlar) hakkında 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerinin görüşleri belirlenmiştir. Çalışma sonucunda doğru soruların yanlış soruları etkilememesi ve öğrencilerin kendi okul ve sınıfında sınava girmelerinin öğrenme isteklerini arttırdığı ve yeni sistemin özel eğitim kurumuna olan ihtiyacı azalttığı ve kaynak kitap kullanımını etkilemediği gibi birçok konuda öğrencilerin ve öğretmenlerin ortak düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir.

SETA (2017) raporunda, TEOG yerleştirme sisteminin ortaya çıkardığı sorunlara değinmiştir. 2013 yılından itibaren çeşitli uygulamaları nedeniyle tartışma konusu olan TEOG özellikle, Kırkağaç ve Bayrak'ın (2019) da ifade ettikleri gibi, yürütülen performans

değerlendirme sisteminin öğretmenler üzerinde baskı ve kaygı oluşturmasıyla eleştirilmiştir. Bunun gibi eleştirilerin bir sonucu olarak 2017 yılında TEOG kaldırılarak yerine LGS sınav sistemi getirilmiştir.

Demir, Bektaş ve Saraçoğlu (2019), sekizinci sınıf öğrencileriyle yaptıkları çalışmada ortaöğretime geçiş sürecinde öğrencilerin de sınav kaygılarının bulunduğunu tespit etmiştir. Bu kaygıların ise öğrencilerin zamanla LGS'ye yönelik olumsuz algılar oluşturmasına neden olduğu ifade edilmiştir (Ulusoy, 2020). Kızkapan ve Nacaroğlu (2019) yaptıkları çalışmada LGS'nin öğrenciler üzerinde stres oluşturduğunu, öğretmenlerin konuları yetiştirmekte zorluk çektiklerini ve ders yüklerini artırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Biber, Tuna, Uysal ve Nursaç-Kabuklu (2018) ile Güler, Arslan ve Çelik (2019); matematik öğretmenleriyle benzer çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Yapılan çalışmalarla TEOG ve LGS farklı perspektiflerden karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında, süreç içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan merkezi ortak sınavlarının değerlendirilmesinin önemli olduğu görülmektedir. Böylelikle ilerde yapılacak diğer sınavlar için yol gösterici sonuçlar ortaya konulabilecektir. Bu araştırmada da TEOG sınavına ilişkin görüşler, öğretmen, öğrenci ve veli boyutunda incelenmiştir. Elde edilen sonuçların mevcut uygulamadaki Liselere Geçiş Sistemi (LGS) için öngörü niteliğinde bulguları içereceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Ortaokul 8.sınıf öğrencilerine uygulanan merkezi sistem sınavlar ve bu sınavlardan alınan puanlar, öğrencilerin geleceklerinin belirlenmesi boyutuyla belirleyici rol üstelenmekte ve bu nedenle Merkezi Sistem Ortak Sınavlar (MSOS) ayrı bir önem taşımaktadır. Alınan eğitimlerden elde edilen kazanımların derecesini sınavlar belirlemektedir. Sınavlar, dünyanın birçok ülkesinde çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Sınavların yapılış amacına uygun olarak geliştirilmesi ve sınavdan elde edilen puanların amaca uygun kullanılması önemlidir. Merkezi ortak sınavlar öğrenci ve veliler için büyük önem taşımaktadır. Bundan dolayı araştırmada 2014-2015 öğretim yılında TEOG Fen ve Teknoloji sınavına giren öğrenciler, bu sınavlara öğrenci hazırlayan öğretmenler ve velilerin görüşleri alınarak TEOG sınavının öğrenciler üzerindeki etkisi incelenmek istenmiştir. Elde edilen sonuçların mevcut uygulamadaki Liselere Geçiş Sistemi (LGS) için de yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesini 'TEOG Fen ve Teknoloji Sınavı hakkında öğrenci, öğretmen ve veliler ne düşünmektedir?' sorusu oluşturmaktadır.

Alt Problemler

1. Öğrencilerin, velilerin ve Fen Bilgisi öğretmenlerinin TEOG Fen ve Teknoloji sınavı hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. 8.sınıf öğrencilerinin TEOG Fen ve Teknoloji sınavı hakkındaki düşünceleri nelerdir?

2.1. Öğrenciler TEOG Fen ve Teknoloji Sınavında başarılı olabilmek için yapılması gerekenler konusunda ne düşünmektedir?
2.2. Öğrenciler Fen ve Teknoloji TEOG sınav sisteminin değiştirilmesi hakkında ne düşünmektedir?
2.3. Öğrencilerin okuldaki Fen ve Teknoloji derslerini TEOG Fen ve Teknoloji sınavına hazırlama noktasındaki görüşleri nelerdir?
2.4. Öğrencilerin, liseye öğrenci seçmek için kullanılan sınav sisteminin geliştirilmesine yönelik görüşleri nelerdir?

Araştırma Modeli
Bu araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri bir arada uygulandığı için çeşitleme modeli kullanılmıştır (Şimşek ve Yıldırım, 2006).

Araştırmanın nicel boyutunda öğretmen, öğrenci ve öğrenci velilerinin TEOG hakkındaki görüşleri önce likert tipi bir anketle belirlenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise elde edilen bulguların zenginleştirilmesi amacıyla sadece TEOG sınavına giren öğrenciler arasından rastgele seçilen bazı öğrencilere uygulanan yarı yapılandırılmış görüş formu sonuçları da betimleme sürecine katılmıştır.
Yapılan araştırmanın akış diyagramı aşağıda verilmiştir:

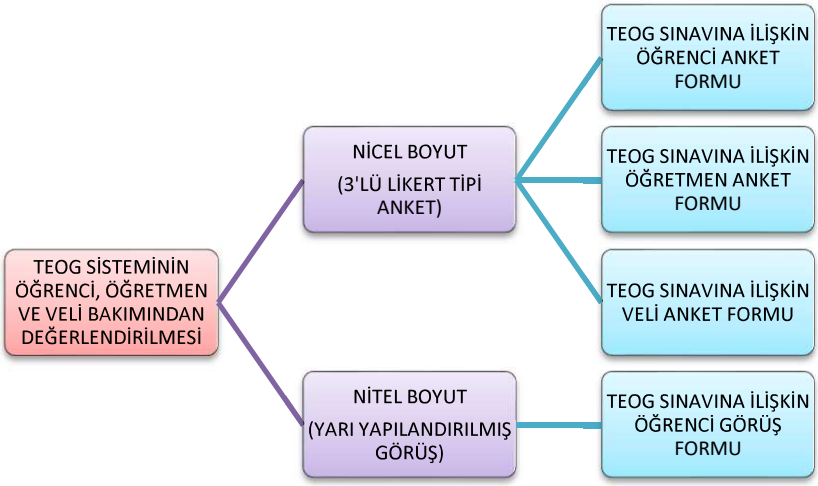

Şekil 1. Araştırma Modeli

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 öğretim yılında, Kırıkkale İli Merkez ilçedeki şehir merkezinde ve şehir merkezinin biraz dışında yer alan 6 ortaokuldan random (rastgele) yöntemle seçilen 535, 8. sınıf öğrencisi, bu okullarda görev yapan 25 fen bilgisi öğretmeni ve 8. sınıfta öğrencisi bulunan 200 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Nitel bulgular ise 190 8.sınıf öğrencisi üzerinde yürütülmüştür.

Verilerin Toplanması

Çalışmada öncelikle veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan öğrenci görüş formu kullanılmıştır. Bu görüş formu ile TEOG sınavına giren 8. sınıf öğrencilerinin TEOG sınavı ve sınavın eğitim-öğretim sürecine yansımaları hakkındaki düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Görüşmelerde öğrencilere yöneltilen sorular şunlardır:

1. Sizce TEOG' da başarılı olmak için neler yapılmalıdır? Nedenleri ile açıklayınız?
2. Fen ve Teknoloji TEOG sınav sisteminin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Neden?
3. Okuldaki dersleri sizi Fen ve Teknoloji TEOG sınavına hazırlamada yeterli görüyor musunuz? Neden?
4. Size TEOG'un değiştirilmesi imkânı verilse, liseye öğrenci seçmek için nasıl bir sistem geliştirirdiniz? Neden?

Yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulara verilen yanıtlar ayrıca anahtar kelimeler doğrultusunda incelenerek veri analizinde kullanılmıştır.

Çalışmada daha sonra öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin görüşlerini belirlemek amacıyla anket formu hazırlanmıştır. Bu anket formu TEOG sınavı içeriğine, TEOG'a hazırlanma sürecine, TEOG'un kişisel yaşama etkisine yönelik kavramlar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

- Öğrenci Anket Formu 41 madde
- Öğretmen Anket Formu 22 madde
- Veli Anket Formu 15 maddeden oluşmaktadır.

Anket formunda yer alan olumlu maddeler için "Katılıyorum", olumsuz maddeler için "Katılmıyorum" ve Olumlu/olumsuz bir düşünce içermeyen maddeler için de "Kararsızım" ifadesi kullanılmıştır. Anket formu 3'lü likert tipinde olup ; "Katılıyorum" şeklindeki yanıtlar 3, "Katılmıyorum" şeklindeki yanıtlara 1 ve "Kararsızım" şeklindeki yanıtlara ise 2 derecelendirilmesi yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi yaklaşımları kullanılmıştır. İlk olarak 190 8. sınıf öğrencisine uygulanan yarı yapılandırılmış görüş formunda yer alan açık uçlu sorulara verilen yanıtlar tek tek incelenmiş, verilen yanıtlar frekans dağılımları çizelge şeklinde sunulmuştur. Öğrencilerin TEOG Fen ve Teknoloji sınavına yönelik düşüncelerinin sorgulandığı, araştırmanın alt problemleri kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yaklaşımlarından kategori (tema) analizi kullanılmıştır. TEOG Sınavına İlişkin Öğrenci Görüş Formu'ndan elde edilen veriler kodlanmıştır. Gerçekleştirilen veri analizinin güvenirliğinin belirlenmesi için araştırmacı tarafından oluşturulan kod listesi ve bu kodların sınıflandırıldığı kategoriler, veri seti ile birlikte başka bir fen eğitimi uzmanına verilmiş ve verileri bu şablon doğrultusunda değerlendirmesi istenmiştir. İki araştırmacının gerçekleştirdikleri değerlendirmelerin tutarlığının incelenmesi için, iki araştırmacı tarafından veri setinin aynı kategoride değerlendirildiği durumlar görüş birliği, farklı kategorilerde değerlendirildiği durumlar ise görüş ayrılığı olarak tanımlanmış ve gerekli düzenlemeler

yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenirlik formülü $\frac{\textbf{Görüş Birliği}}{\textbf{Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı}}\boldsymbol{x100}$ kullanılmıştır.
Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994; Akt: Duban, 2010). Ayrıca araştırmacıların uzlaşamadığı durumlarda üçüncü bir fen eğitimi uzmanının görüşüne başvurulmuş ve nihai değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Değerlendirilmesi sonucu elde edilen değerlendirme yüzdesi %86,8 olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda gerçekleştirilen analiz sürecinin güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Araştırmacının dönütünün ardından veri analiz süreci tamamlanmış ve sonuçlar çizelgeler halinde sunulmuştur. Belirlenen tanımlama kategorileri öğrenci cevaplarından elde edilen doğrudan alıntılarla desteklenmiş ve alıntılarda öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3,….kodlarıyla gösterilmiştir.
İkinci aşamada ise TEOG Fen ve Teknoloji sınavına ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin betimlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen üç farklı anket formu kullanılmıştır. 535 8. sınıf öğrencisi, 200 öğrenci velisi ve 25 fen bilgisi öğretmenine uygulanan anket formunda yer alan sorular SPSS istatistik analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların geliştirilen anket formuna verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde dağılımları kullanılmıştır.

Anket formlarının güvenirliğin belirlenebilmesi için iki kategorili olmayan ölçeklerin güvenirliğini hesaplamak için çoğunlukla kullanılan (Atılgan, 2016) iç tutarlılık anlamına gelen Cronbach's Alpha (α) katsayısına bakılmıştır. Anket formunda anlaşılmayan bir maddenin olup olmadığını ve anket formunun cevaplanması için gerekli olan süreyi belirlemek amacıyla hazırlanan taslak form öncelikle pilot çalışma grubuna uygulanmıştır. Uygulama sonucunda anlaşılmayan maddeler yeniden düzenlenmiş ve form için gerekli cevaplama süresi 10-20 dakika olarak belirlenmiştir. TEOG sınavına ilişkin öğrenci anket formu için Cronbach's Alpha katsayısı 0,735; TEOG sınavına ilişkin veli anket formu için Cronbach's Alpha katsayısı 0,702; TEOG sınavına ilişkin öğretmen anket formu için Cronbach's Alpha katsayısı 0,779 olarak hesaplanmıştır. Bu değerlerin güvenirlik bakımından kabul edilebilir değerler olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Bu bölümde, TEOG sınav sistemine ilişkin, öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine yer verilmiştir.

Öğrenci Görüş Formundan Elde Edilen Bulgular

Bu bölümdeki bulgular 2014-2015 eğitim öğretim yılında yapılan TEOG Fen ve Teknoloji sınavına giren 8. sınıf öğrencilerinin; TEOG' da başarılı olmak için yapılması gerekenlere dair düşünceleri, Fen ve Teknoloji TEOG sınav sisteminin değiştirilmesi gerektiğine dair düşünceleri, okuldaki derslerin Fen ve Teknoloji TEOG sınavına hazırlamada yeterli olup

olmadığına dair düşünceleri ve TEOG yerine liseye öğrenci seçerken öğrenci tarafından geliştirilen sınav sistemine dair öğrenci görüşleri olmak üzere dört başlık altında verilmiştir.

1. Öğrencilere, ***"Sizce TEOG' da başarılı olmak için neler yapılmalıdır? Nedenleri ile açıklayınız?"*** sorusu sorulmuş ve öğrencilerin verdikleri cevapların analizleri yapılarak oluşturulan kodlar ve frekanslar aşağıdaki Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. TEOG'da Başarılı Olmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Kodlar	Frekans
Sınav Öncesi Yapılması Gerekenler	Ders/konu tekrarı	109
	Çok çalışmak	59
	Test Çözmek	54
	Düzenli çalışmak	51
	Çok fazla soru çeşidi görmek	30
	Öğretmeni/ dersi dikkatli dinlemek	27
	Takviye Almalı(dershane, kurs, özel ders vb.)	12
	Kitap okumak	9
	Konuyu anlamak	9
	Kaynak kitap kullanmak	7
	Soruları/testi kontrol etmek	6
	Ezber yapmak	5
	Her gün 3 saat çalışmak	5
	TEOG'a bir gün öncesinden çalışmamak	4
	Yanlışları öğretmene sormak	4
	Alıştırma yapmak	4
	300'e yakın soru çözmek	3
	Çıkmış soruları çözmek	3
	Gereğinden fazla çalışmamak	3
	6.7. sınıf da da çalışmak(ortalama yükselmesi için)	2
	İnternet ortamından yararlanmak	2
	Dönemin başından sonuna kadar çalışmak	2
	Not tutmak	2
	Ödev yapmak	1
	Hedef belirlemek	1
	Derste az teknolojik araç kullanmak	1
	Ücretsiz dershane açılmalı	1
	Ezber yapmamak	1
	Sosyal çevreyle ilişkiyi azaltmak	1
Sınav Anında Yapılması Gerekenler	Sınav günü stres yapmamak	8
	Sessiz olmak	3
	Süreyi düzgün kullanmak	2

	Bir şeyler yememek	1
	Kaydırma yapmamak	1
	Yedek kalem-silgi kullanmak	1
	Dua etmek	1

Tablo 1 incelendiğinde, TEOG'da başarılı olmak için öğrencilerin verdikleri cevaplardan oluşturulan kodlar sınavdan önce ve sınav anında yapılması gerekenler olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. Öğrenciler TEOG'da başarılı olmak için *sınavdan önce yapılması gerekenler teması altında; ders ve konu tekrarı yapmak (f=109), çok çalışmak (f=59), test çözmek (f=54), düzenli çalışmak (f=51), çok fazla soru çeşidi görmek (f=30), öğretmeni ve dersi dikkatli dinlemek (f=27), dershane, kurs gibi kurumlardan takviye almak (f=12), kitap okumak (f=9), konuyu anlamak (f=9)* şeklinde sınıflandırmaktadırlar.
Sınav sırasında yapılması gerekenleri ise sınav günü stres yapmamak (f=8), sessiz olmak (f=3), süreyi düzgün kullanmak (f=2) şeklinde sınıflandırmaktadırlar. Öğrencilerin TEOG sınavında başarılı olmak için yapılması gerekenler ile ilgili düşüncelerini yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:
$Ö_1$: *'Ders tekrarı yapmak ve bol bol kitap okumak, kaynak kitaptan çalışmak TEOG'da başarılı olmak için yeterli bence.'*
$Ö_{12}$: *'Çok düzenli çalışılmalıdır. Bol kitap okunmalıdır. TEOG'a bir gün kala sakın çalışmayın.'*
$Ö_3$: *'Çok çalışmak öğretmenlerin anlattıklarını dikkatli dinleyip evde tekrar edip çalışmak sonrasında dua etmek.'*
$Ö_{24}$: *'Düzenli olarak konu tekrarı yapılmalıdır ve test çözülmelidir. Çünkü düzenli olarak çalışılmazsa konular unutulabilir. Bu da başarısızlık getirir.'*

2. Öğrencilere, ***''Fen ve Teknoloji TEOG sınav sisteminin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Neden?''*** sorusu sorulmuş ve öğrencilerin verdikleri cevapların analizleri yapılarak oluşturulan kodlar ve frekanslar aşağıdaki Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. TEOG Sınav Sisteminin Değiştirilmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Kodlar	Frekans
Değişmemeli	Değişmesi gerektiğini düşünmüyorum	56
	Bu sistem iyi	48
	Soruları kolay	34
	Sorular hep MEB kitabından çıktı	16
	Yazılı gibi olması iyi	11
	Mazaret hakkı tanıyor	9
	İki oturumda gerçekleşiyor	6
	Yanlış doğruyu götürmüyor	5
	Bizi fazla zorlamıyor	4
	Stresten uzak tutuyor	2
	Kendi okulumuzda girme fırsatı tanıyor	2
	Daha az konu/soru çıkıyor	2

	Sürekli değişiyor oyuncak oldu	2
	Sınavda 30 dk. bir ara vermesi iyi	2
	Dersi dinleyen/dinlemeyen ayırt ediyor	1
Toplam		**200**
Değişmeli	Soruları zordu	12
	Son konular ağırlıklı eşit dağılım olmalı	8
	TEOG karışık stres yapıyoruz	6
	Sorular anlaşılır olmalı	6
	Sorular kolay olsun	5
	Sınav kolaydı zor olmalı	3
	İkinci dönem yoğun oluyor	3
	Değişmesi gerektiğini düşünüyorum	3
	Müfredat değiştiği için (TEOG'u etkiliyor)	2
	Sınav ortalaması eklenmemeli	2
	İki oturumda olması kötü	2
	Kopya çekme şansını artırıyor	2
	TEOG liseye öğrenci seçmede yeterli değil	2
	Sınav ortalaması eklenmeli	1
Toplam		**57**

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin TEOG'un değiştirilmemesi gerektiği hakkındaki düşüncelerinin (f=200) değiştirilmesi gerektiği hakkındaki düşüncelerine (f=57) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrencilerin TEOG'un değişmemesine ilişkin düşünceleri arasında; neden belirtmeden değişmesi gerektiğini düşünen (f=56), bu sistem iyi (f=48), soruları kolay (f=34), soruları hep MEB kitabından çıktı (f=16), yazılı gibi olması iyi (f=11), mazeret hakkı tanıyor (f=9), yanlış doğruyu götürmüyor (f=5), bizi fazla zorlamıyor (f=4) şeklindeki nedenlerle TEOG'un değiştirilmemesi gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Öğrencilerin TEOG sınavının değişmemesi ile ilgili düşüncelerini yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:

$Ö_{10}$: *'Ben değiştirilmesine karşıyım çünkü TEOG sınavında çok kolay olduğu için kalmasını düşünürüm.'*
$Ö_{32}$: *'Değiştirilmeyi gerek görmüyorum şu anki hali diğer sistemlerden iyi.'*
$Ö_{64}$: *'Hayır düşünmüyorum, çünkü işlediğimiz konularla alakalı sorular sorulmaktadır.'*
$Ö_{28}$: *'Hayır gerek yok çünkü başarılı olmak için okul kitabına çalışmak yeterli oluyor.'*

Öğrencilerin TEOG sınavının değişmemesi hakkındaki düşüncelerinin yanı sıra değişmeli şeklinde düşünceleri de bulunmaktadır. Öğrencilerin TEOG'un değişmesine ilişkin düşünceleri arasında; soruları zordu (f=12), eşit dağılım yapılmamış son konular ağırlıklıydı (f=8), TEOG karışık stres yapıyoruz (f=6), sorular anlaşılır olmalı (f=6), sorular kolay olsun (f=5) şeklindeki nedenlerle TEOG'un değiştirilmesi gerektiğini belirttikleri görülmüştür.

Öğrencilerin TEOG sınavının değişmesi ile ilgili düşüncelerini yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:
$Ö_{25}$:*'Evet değiştirilmelidir. Çünkü her sene müfredat değişikliğine gidiliyor ve emin olun ki TEOG'u etkiliyor.'*
$Ö_{7}$:*'Evet, çünkü I. dönem TEOG soruları zordu ve çok yorum isteyen sorular vardı.'*
$Ö_{95}$:*'Evet, çünkü ikinci dönem daha yoğun geçiyor.'*
$Ö_{104}$:*'Soruların biraz daha netleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü sorular dolaylı yoldan anlatıldığında kafa karıştırıcı oluyor.'*

3. Öğrencilere, *''Okuldaki dersleri sizi Fen ve Teknoloji TEOG sınavına hazırlamada yeterli görüyor musunuz? Neden?''* sorusu sorulmuş ve katılımcıların verdikleri cevapların analizleri yapılarak oluşturulan kodlar ve frekanslar aşağıdaki Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Okuldaki Derslerin TEOG Sınavına Öğrenci Hazırlamada Yeterli Olma Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Kodlar	Frekans
Yeterli	Yeterli olduğunu düşünüyorum	39
	Öğretmenimiz iyi anlattı	35
	İşlediklerimizden çıktı	25
	Sürekli ders tekrarı yaptık soru çözdük	20
	Dinleyen/ çalışan öğrenciye yeterli	10
	Okul kursu vardı	9
	Konular çok değildi	2
Toplam		**140**
Yetersiz	Takviye alınmalı(kurs, dershane, özel ders)	21
	Öğretmen iyi anlatamıyor	12
	MEB kitabı eksik	12
	Okulda yaşlı hocalar var sistemi bilmiyor/ilgisiz	9
	Yetersiz olduğunu düşünüyorum	8
	Az bilgi/ders veriyorlar	7
	TEOG da deneyler üzerinden soru vardı derste deney yapılmadı	6
	Sınıfta soru çözmedik	6
	Geçmiş konuların tekrarı yapılmadı	6
	Okulda TEOG konularına göre ders olmadı	5
	Konular yetişmiyor	5
	Öğrenci sıkı/ disiplinli olmalı	2
	Bu sistemle ayrımcılık yapılıyor	2
Toplam		**101**
Öğretmene bağlı		14
Öğrenciye bağlı		12

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin okuldaki dersleri TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yeterli olma düşüncelerinin (f=140) yetersiz olma düşüncelerinden (f=101) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Okuldaki derslerin TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yeterli olma durumuna dair öğrenci görüşleri arasında; neden belirtmeden yeterli olduğunu düşünen (f=39), öğretmenimiz iyi anlattı (f=35), işlediklerimizden çıktı (f=25), sürekli ders tekrarı yaptık soru çözdük(f=20), dinleyen çalışan öğrenciye yeterli (f=10), okul kursu vardı (f=9) şeklindeki nedenlerle okuldaki dersleri TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin okuldaki derslerin TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yeterli olmasına ilişkin düşüncelerini yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:

$Ö_{22}$: *'Evet, hocamız çok açıklayıcı ve anlayacağımız bir şekilde anlatıyor.'*
$Ö_{37}$: *' Evet, çünkü konu tekrarı yapıyor sürekli soru çözüyoruz.'*
$Ö_{124}$: *'Evet, çünkü hem hocalar çok iyi hem de hafta içi okul sonrası kurslar var.'*

Öğrencilerin okuldaki derslerin TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yeterli olmasına dair düşüncelerinin yanı sıra yetersiz şeklinde düşünceleri de bulunmaktadır. Okuldaki derslerin TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yetersiz olma durumuna dair öğrenci görüşleri arasında; neden belirtmeden yetersiz olduğunu düşünen (f=8), takviye alınmalı (f=21), öğretmen iyi anlatamıyor (f=12), MEB kitabı eksik (f=12), okulda yaşlı hocalar var sistemi bilmiyorlar (f=9), az bilgi/ders veriyorlar (f=7) şeklindeki nedenlerle okuldaki dersleri TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yetersiz gördüklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin okuldaki derslerin TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yetersiz olmasına ilişkin düşüncelerini yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:

$Ö_{45}$: *'Hayır. Çünkü MEB kitaplarında TEOG'da çıkacak bazı şeylerden bahsetmemiş.'*
$Ö_{62}$: *' Hayır görmüyorum çünkü konular yetişmiyor ve soru çözemiyoruz sınıf ortamında.'*
$Ö_{112}$: *'Hayır görmüyorum, yetersiz kalıyor. Çünkü TEOG'da deneyler üzerinde soruluyor sorular bizede deneyler üzerinde gösterseler iyi olur diye düşünüyorum.'*

Bunların yanı sıra okuldaki derslerin TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yeterli ya da yetersiz olmasının öğretmene bağlı (f=14) ve öğrenciye bağlı (f=12) olduğunu belirten ifadelerde görülmektedir.
$Ö_{18}$: *' Öğretmene bağlı eğer iyi anlatıyorsa yeterlidir. Ama anlatmıyorsa bir kaynak ya da tekrar birinden dinlemek yeterli olur.'*
$Ö_{4}$: *'O öğrenciye göre değişir, zaten fen zor bir ders değil.'*

4. Öğrencilere, ***"Size TEOG'un değiştirilmesi imkânı verilse liseye öğrenci seçmek için nasıl bir sistem geliştirirdiniz? Neden?"*** sorusu sorulmuş ve katılımcıların verdikleri cevapların analizleri yapılarak oluşturulan kodlar ve frekanslar aşağıdaki Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. TEOG Yerine Liseye Öğrenci Seçerken Öğrenci Tarafından Geliştirilen Sınav Sistemine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Kodlar	Frekans (f)
	TEOG iyi değiştirmem.	60

Öğrenciler tarafından geliştirilen sınav sistemi	Okul ortalamasına göre seçerdim.	49
	Sadece bir sınav yapardım.	19
	SBS gibi olsun.	16
	Öğrencinin kendi yeteneğine göre seçerdim.	11
	Yazılı puanlarının toplamı olsun.	10
	Okul ortalamalarını katmazdım.	9
	Sınavı kolay yapardım.	8
	Herkesin istediği liseye gitmesini sağlardım.	8
	Kötü puanları yükseltme şansı olmasını isterdim.	8
	Her lise kendi sınavını kendi yapmalı.	7
	İyi-kötü derslere bakarak yerleştirme yapardım.	6
	Sözlü/ mülakat yaparak belirlerdim.	5
	Sadece 8. sınıf ortalamasının alınmasını sağlardım.	4
	Lise sınavını kaldırır sadece üniversiteye geçerken sınav yapardım.	3
	Ortaokuldayken bölüm seçilmeli	3
	İkinci yazılı yerine değil de TEOG'u 3. yazılı yerine yapardım.	2
	Puanlamayı eşit dağıtırdım(Katsayı).	2
	Öğrenciler ile ilgilenilen bir sistem yapardım.	2
	Verilmez ki.	2
	Her dersin sınavını ayrı günlerde yapardım.	1
	Kontenjan ve nakil işlerini kolaylaştırırdım.	1

Tablo 4 incelendiğinde, TEOG yerine liseye öğrenci seçerken öğrenciler tarafından geliştiren sınav sistemine dair öğrenci görüşleri arasında; TEOG iyi değiştirmem (f=60), okul ortalamasına göre seçerdim (f= 49), sadece bir sınav yapardım (f=19), SBS gibi olsun (f=16), öğrencinin kendi yeteneğine göre seçerdim (f=11), yazılı puanlarının toplamı olsun (f=10), okul ortalamalarını katmazdım (f=9), sınavı kolay yapardım (f=8), herkesin istediği liseye gitmesini sağlardım (f=8), kötü puanları yükseltme şansı olmasını isterdim (f=8), her lise kendi sınavını kendi yapmalı (f=7), iyi ve kötü derslere bakarak yerleştirme yapardım (f=6), sözlü ya da mülakat yaparak belirlerdim (f=5) şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür. TEOG yerine liseye öğrenci seçerken öğrenci tarafından geliştirilen sınav sistemine ilişkin düşüncelerini yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:

$Ö_{16}$: *'Bence tek sınav olmalı okul ortalamasına göre alınmalı.'*

$Ö_{34}$: *'TEOG'un sadece yazılı sistemini değiştirirdim. 2. değil de 3. yazılıların yerine geçmesini isterdim. Çünkü hem öğrenciler TEOG geçti diye 3. yazılıları res çekiyor hem de daha çok konu olurdu.'*

$Ö_{42}$: *'Sınavsız okul başarı puanlarıyla liseye yerleştirme yapardım.'*

Öğrencilere Uygulanan Anket Formundan Elde Edilen Bulgular

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin TEOG Fen ve Teknoloji Dersi Sınavı hakkındaki görüşlerini belirlemek için oluşturulan anket formunda yer alan ifadeler TEOG' un kişisel yaşama etkisine ilişkin öğrenci görüşleri, Sınava hazırlık aşamasına dair görüşleri, TEOG Fen ve

Teknoloji sınavı içeriğine dair görüşleri ve TEOG' un uygulanmasına ilişkin görüşleri başlıklarında toplanmıştır. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplara dair frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki Tablo 5, 6,7 ve 8'de verilmiştir.

Tablo 5. TEOG'un Kişisel Yaşama Etkisiyle İlgili İfadelere Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kişisel yaşama etkisi	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
3.Sınav sonucunun geleceğimi etkileyeceğini düşünüyorum.	461	86,2	51	9,5	21	3,9	2	,4	535	100
4.TEOG'a hazırlanmak beni çok yıpratıyor.	281	52,5	160	29,9	93	17,4	1	,2	535	100
5.Sistemin sürekli değişmesi sınava hazırlanmamı olumsuz etkiliyor.	276	51,6	133	24,9	122	22,8	4	,7	535	100
6. TEOG yüzünden geleceğe umutla bakamıyorum.	162	30,3	157	29,3	210	39,3	6	1,1	535	100
7.Okuldaki dersleri TEOG yüzünden aksattığımı düşünüyorum.	122	22,8	132	24,7	269	50,3	12	2,2	535	100
11.Öğretmenlerimizin sürekli TEOG'dan bahsetmeleri beni strese sokuyor.	282	52,7	139	26,0	109	20,4	5	,9	535	100
12.Öğretmenlerimiz bizim TEOG kaygımızı anlamaktan uzaklar.	130	24,3	165	30,8	237	44,3	3	,6	535	100
13. TEOG okuldaki sosyal etkinliklere katılmamı olumsuz etkiliyor.	255	47,7	106	19,8	162	30,3	12	2,2	535	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 5'de TEOG'un kişisel yaşama etkisini araştıran sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun sınav sonucunun geleceğimi etkileyeceğini

düşünüyorum, sınava hazırlanmak beni çok yıpratıyor, TEOG'dan dolayı sosyal etkinliklere katılamıyorum, öğretmenlerimin sürekli sınavdan bahsetmeleri beni strese sokuyor gibi cümlelerine olumlu yanıt verdikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğunun ise öğretmenlerimiz TEOG kaygımızı anlamaktan uzaklar ve TEOG yüzünden geleceğe umutla bakamıyorum cümlesine ise olumsuz yanıt verdikleri görülmüştür.

Tablo 6. Sınava Hazırlık Aşaması İle İlgili İfadelere Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sınava hazırlık aşaması	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
14.Sınava hazırlanırken öğretmenlerim ve ailem çalışmam konusunda bana baskı uyguladı.	237	44,3	124	23,2	164	30,7	10	1,9	535	100
15.Sınavlardan birkaç gün önce hazırlanmaya başlarım.	172	32,1	95	17,8	257	48,0	11	2,1	535	100
16.Dersleri günü gününe takip ederek hazırlanırım.	253	47,3	190	35,5	86	16,1	6	1,1	535	100
17.TEOG'da başarılı olmak için mutlaka takviye (etüt, kurs, özel eğitim vb.) alınmalıdır.	201	37,6	151	28,2	172	32,1	11	2,1	535	100
18.Sınav öncesi çıkacak konular verildiği için sadece belirli konulara çalışıyorum.	320	59,8	115	21,5	94	17,6	6	1,1	535	100
19. Fen ve Teknoloji TEOG sınavında başarılı olabilmek için takviyeye (etüt, kurs, özel eğitim vb.) gerek duymuyorum.	173	32,3	169	31,6	187	35,0	6	1,1	535	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun sınava hazırlanırken çevresinden baskı gördükleri, dersleri günü gününe takip ettikleri, sınavda başarılı olmak için mutlaka takviye alınması gerektiği ve sınav öncesi çıkacak konular verildiği için sadece belirli konulara çalıştıkları şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Tablo 7. TEOG Fen ve Teknoloji Sınavı İçeriği İle İlgili İfadelere Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

TEOG Fen ve Teknoloji sınavı içeriği	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%

20.Okulda gördüğümüz konular TEOG' a yöneliktir.	417	77,9	81	15,1	28	5,2	9	1,7	535	100
23.Öğretmenler Fen ve Teknoloji derslerimizde TEOG' a yönelik sorular çözmektedir.	401	75,0	93	17,4	36	6,7	5	,9	535	100
25.TEOG'da sadece 8. Sınıf konularından sorulması sınava rahat rahat hazırlanmamı sağladı.	383	71,6	103	19,3	44	8,2	5	,9	535	100
26.TEOG'un ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçmede yeterli olduğunu düşünüyorum.	215	40,2	203	37,9	106	19,8	11	2,1	535	100
27.TEOG kaldırılmalıdır.	178	33,3	122	22,8	229	42,8	6	1,1	535	100
29.Liselere yerleştirilme sisteminin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	226	42,2	148	27,7	143	26,7	18	3,4	535	100
31.Dersler arasındaki puan dağılımının adil olmadığını düşünüyorum.	199	37,2	124	23,2	206	38,5	6	1,1	535	100
33.Not ortalamasının TEOG puanına eklenmemesi gerektiğini düşünüyorum.	216	40,4	81	15,1	144	26,9	94	17,6	535	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğu okulda gördüğümüz konulara TEOG'a yönelik, öğretmenlerimiz de derslerde TEOG'a yönelik sorular çözmekte, sınavda sadece 8. sınıf konularından sorulması sınava rahat bir şekilde hazırlanmamı sağladı, Not ortalamasının TEOG puanına eklenmemesi gerekiyor şeklindeki ifadelere katıldıkları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin TEOG kaldırılmalı ifadesine katılmayıp liselere giriş sisteminin değişmesi gerektiği cümlesine katıldıkları dikkat çekmiştir.

Tablo 8. TEOG 'un Uygulanmasına İlişkin İfadelere Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

TEOG'un uygulanması	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
34.Öğretmenlerin sınav sırasında topuklu ayakkabı giymeleri/kendi aralarında konuşmaları dikkatimi dağıttığı için soruları anlayamıyorum.	357	66,7	83	15,5	75	14,0	20	3,7	535	100
36.TEOG'un iki aşamada yapılması stresimi arttırıyor.	189	35,3	107	20,0	218	40,7	21	3,9	535	100

37.Sınava kendi okulumda ve sınıfımda girmem heyecanımı azaltıyor.	376	70,3	80	15,0	57	10,7	22	4,1	535	100
41.TEOG'daki yanlış soruların doğruları götürmesi gerektiğini düşünüyorum.	84	15,7	43	8,0	389	72,7	19	3,6	535	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 8 incelendiğinde, TEOG'un uygulanmasına ilişkin görüşlerle ilgili olarak öğrencilerin büyük çoğunluğu gözetmen öğretmenlerin sınav sırasında konuşmaları/topuklu ayakkabı giymeleri dikkatimi dağıttığı için soruları anlayamıyorum ve sınava kendi okulumda girmem heyecanımı azaltıyor şeklindeki ifadelere katıldıkları; yanlış soruların doğru soruları götürmesi gerektiği ifadesine ise katılmadıkları görülmüştür.

Velilere Uygulanan Anket Formundan Elde Edilen Bulgular

Ortaokul 8. sınıf öğrenci velilerinin TEOG Fen ve Teknoloji Dersi Sınavı hakkındaki görüşlerini belirlemek için oluşturulan ankette yer alan ifadelere vermiş oldukları cevaplara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Velilerin TEOG Fen ve Teknoloji Sınavına İlişkin İfadelere Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.Çocuğum sınava hazırlanırken TEOG hakkında yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum	128	64,0	54	27,0	17	8,5	1	,5	200	100
6.Liselere öğrenci yerleştirme sisteminin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	79	39,5	49	24,5	69	34,5	3	1,5	200	100
7.TEOG kaldırılmalıdır.	58	29,0	33	16,5	105	52,5	4	2,0	200	100
8.Ders başına düşen sürenin artması faydalı oldu.	117	58,5	43	21,5	37	18,5	3	1,5	200	100
9.Öğrencinin aynı okul ve sınıfında sınava girmesi faydalı oldu.	164	82,0	18	9,0	18	9,0	—	—	200	100
10.TEOG'un telafisi olması ve dönemlik olması çocukların stresini azaltıyor.	124	62,0	47	23,5	27	13,5	2	1,0	200	100

11.TEOG'daki yanlış soruların doğruları götürmesi gerektiğini düşünüyorum.	26	13,0	18	9,0	156	78,0	—	—	200	100
12.TEOG yüzünden çocuğumun geleceğinden endişe duyuyorum.	54	27,0	52	26,0	94	47,0	—	—	200	100
13.TEOG'da başarılı olmak için mutlaka takviye (etüt, kurs, özel eğitim vb.) alınmalıdır.	75	37,5	55	27,5	69	34,5	1	,5	200	100
14.Okul ödevlerinin çocukların TEOG' a hazırlanma süresini kısıtladığını düşünüyorum.	93	46,5	60	30,0	46	23,0	1	,5	200	100
15.Çocuğumu sürekli çalışması konusunda uyarıyorum.	123	61,5	41	20,5	35	17,5	1	,5	200	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0
Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 9 incelendiğinde, velilerin büyük çoğunluğunun çocuğu sınava hazırlanırken TEOG hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını, ders başına düşen sürenin artmasının ve öğrencilerin kendi okul ve sınıfında sınava girmelerinin faydalı olduğunu, mazeret sınavının olmasının ve döneme yayılmasının öğrencilerin stresini azalttığına dair görüşlere katıldıkları görülmüştür. Ayrıca velilerin büyük çoğunluğu TEOG kaldırılmalı ifadesine katılmayıp liselere giriş sisteminin değişmesi gerektiği cümlesine katıldıkları dikkat çekmiştir.

Fen Bilgisi Öğretmenlerine Uygulanan Anket Formundan Elde Edilen Bulgular

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerini okutan Fen Bilgisi öğretmenlerinin TEOG Fen ve Teknoloji Dersi Sınavı hakkındaki görüşlerini belirlemek için oluşturulan ankette yer alan ifadeler, TEOG Fen ve Teknoloji Dersi sınavı içeriğine dair görüşleri, Ölçme-Değerlendirme ile ilgili görüşleri ve diğer başlıklarında toplanmıştır. Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki Tablo 10, 11, 12'de verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin TEOG Fen ve Teknoloji Sınavı İçerik İle İlgili İfadelere Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
İçerik ile ilgili görüşleri	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
1.TEOG sınavına öğrenci hazırlarken kendimi yeterli	25	100	—	—	—	—	—	—	25	100

hissediyorum.										
2. TEOG hangi öğrencinin ne kadar çalıştığını ölçüyor.	10	40,0	13	52,0	2	8,0	—	—	25	100
5.MEB'in kitaplarının TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yetersiz olduğunu düşünüyorum.	15	60,0	4	16,0	6	24,0	—	—	25	100
6.TEOG'da sadece 8. Sınıf konularından soru çıkmasının yükümü hafiflettiğini düşünüyorum.	17	68,0	8	32,0	—	—	—	—	25	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 10 incelendiğinde, öğretmenlerin tamamı TEOG sınavına öğrenci hazırlarken kendilerini yeterli görürken öğretmenlerin büyük çoğunluğu MEB kitaplarını TEOG sınavına öğrenci hazırlamada yetersiz gördüklerini dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin % 68'i TEOG'da sadece 8. sınıf konularından soru çıkmasının yüklerini hafiflettiğini dile getirirken %32'si de bu konuda kararsız kalmıştır.

Tablo 11. Öğretmenlerin TEOG Fen ve Teknoloji Sınavı Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili İfadelere Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
Ölçme Değerlendirme ilgili görüşleri	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
9.TEOG öğrencilerin düşünme ve yorumlama gücünü ölçüyor.	11	44,0	8	32,0	5	20,0	1	4,0	25	100
11.Çalışma kitaplarındaki bazı etkinlikler Fen ve Teknoloji TEOG sınavına benzediği için ben de derslerimde TEOG düzeyinde sorular hazırlıyorum.	22	88,0	1	4,0	2	8,0	—	—	25	100
16.Öğrencilere not verirken objektif bir şekilde değerlendirme yaptığımı düşünüyorum.	23	92,0	2	8,0	—	—	—	—	25	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 11 incelendiğinde, öğretmenlerin TEOG'un öğrencilerin düşünme ve yorumlama gücünü ölçtüğünü düşünenlerin (m:9) oranı %44'tür. Çalışma kitaplarındaki bazı etkinlikler TEOG Fen ve Teknoloji sınavına benzediği için öğretmenlerin %88'i de derslerinde TEOG düzeyinde sorular hazırladıklarını (m:11) dile getirmişlerdir. Öğrencilere not verirken objektif bir şekilde değerlendirme yaptıklarını (m:16) dile getirenlerin oranı ise %92'dir.

Tablo 12. Öğretmenlerin TEOG Fen ve Teknoloji Sınavı Geneline İlişkin Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımı

	(3)		(2)		(1)		(0)		Toplam	
Diğer	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
18.TEOG kaldırılmalıdır.	6	24,0	7	28,0	12	48,0	—	—	25	100

19.Ortaöğretim kurumlarına yerleştirme sisteminin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	12	48,0	4	16,0	7	28,0	2	8,0	25	100
22.TEOG'daki yanlış soruların doğruları götürmesi gerektiğini düşünüyorum.	9	36,0	2	8,0	14	56,0	—	—	25	100

Katılıyorum:3 Kararsızım:2 Katılmıyorum:1 Cevapsız:0

Tablo 12 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğu TEOG'un kaldırılması gerektiği görüşüne katılmayıp liselere geçiş sisteminin değiştirilmesi gerektiği düşüncesine katıldıkları görülmüştür. Öğretmenlerin %56'sı TEOG sınavında yanlış soruların doğru soruları etkilememesi gerektiğini (m:22) belirtirken %36'sı da etkilemesi gerektiğini dile getirmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Gelecekte kaliteli bir yaşam sürdürmek isteyen öğrenciler ve velileri; bunun iyi bir meslekle, iyi bir mesleğinde gerekli fiziksel imkânların var olduğu, kalıcı, etkili ve kaliteli öğrenmelerin gerçekleştiği okullarda öğrenim görmekle mümkün olacağına inanmaktadırlar. Bunun için öğrenciler kendilerini bir üst eğitim kademesine yerleştirilmelerini sağlayan sınavlarda başarılı olmak zorunda olduklarını düşünmektedirler. Bu tür sınavlarda başarılı olmak sadece sınava hazırlıkla değil komple bir hazırlık süreci içerisinde yapılması gerekenler ile ilgilidir. Başarıyı yakalamak için bu iki sürecin dikkate alınması gereklidir. Öğrencilerin başarılarındaki etkenleri belirlemek amacıyla araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmaların neticesinde, zekanın, akademik öz yeterliğin, öğrenmede kullanılan yöntemlerin, öğretmenin niteliğinin ve desteğinin, öğrencinin gerek tutumunun gerekse kaygı ve güdü düzeyinin, aile desteğinin, çevresel ve ekonomik faktörlerin, okul öncesi eğitimin ve bunlar gibi etkenlerin öğrencinin başarısı üzerinde etkili olduğu ifade edilmiştir(Bal ve Kutlu, 2010; MEB, 2010; Sevindik, 2009; Yılmaz, 2010).

Araştırma sürecinde etkili olduğu düşünülen faktörlerin, sınava girmiş olan gruplarca belirlenmesinin daha etkili olacağı düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda 2014-2015 eğitim öğretim yılında TEOG fen ve teknoloji dersi sınavına giren 8. sınıf öğrencilerine TEOG' da başarılı olmak için yapılması gerekenlere dair düşünceleri sorulmuştur. Öğrenciler TEOG'da başarılı olmak için '*sınavdan önce ders ve konu tekrarı yaparak, çok çalışarak, test çözerek, düzenli çalışarak, çok fazla soru çeşidi görerek, öğretmeni ve dersi dikkatli dinleyerek, kurs, özel öğretim gibi kurumlardan takviye alarak, kitap okuyarak, sınav anında ise sınav günü stres yapmadan, süreyi düzgün kullanıp sessiz olmakla'* TEOG sınavında başarılı olunacağı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 1). Bu sonuçlardan hareketle TEOG'da başarılı olmak için daha çok öğrenciden kaynaklanan faktörlerin etkili olduğu düşünülmektedir. Bal (2011) tarafından yapılan çalışmanın sonucu da bu bulguyu destekler niteliktedir. MEB (2015) tarafından yayınlanan kılavuzda da başarıya ulaşmak için yapılması gerekenlere ilişkin benzer ifadelerin yer aldığı görülmüştür.

Çalışmada sonuçlarında, TEOG sorularının kolay olması, mazeret hakkı tanıması, yanlış soruların doğruları etkilememesi, müfredatla uyumlu olması gibi olumlu özellikler taşıdığı

görülmektedir. Benzer sonuç Atila ve Özeken (2015); Coşkun ve Görmez (2015); Özdemir ve Özkan (2014) tarafından yapılan çalışmalarda da TEOG'un iki döneme yayılarak yapılması ve önceki sınav uygulamalarının aksine öğrencilere telafi hakkı tanıması, sınavdan kaynaklı stresi ortadan kaldırması TEOG'un olumlu özellikleri arasında olduğu ifade edilmiştir.

Araştırmanın nicel boyutundan elde edilen sonuçlarda öğrenci görüş formundan elde edilen sonuçları desteklemektedir. Araştırma sonucunda öğrencilerin %42,8'i velilerin %52,5 öğretmenlerin %48'i 'TEOG kaldırılmalıdır' şeklindeki görüşe katılmadıkları tespit edilmiştir. Ancak öğrenci, veli ve öğretmen anket formundan elde edilen sonuçlarda liselere öğrenci yerleştirme sisteminin değiştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

TEOG sistemi ile ilgili nicel ve nitel bulgular karşılaştırıldığında benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Araştırmanın nicel boyutunda öğrencilerin %37,6'sı ve velilerin % 37,5'i TEOG'da başarılı olmak için okul dışı kurumlara ve özel derslere ihtiyaç olduğunu dile getirdikleri görülmektedir. Ancak bunun dışında öğrencilerin %32,1'i ve velilerin %34,5'i okul dışı kurumlara ve özel derslere ihtiyaç olmadığını belirttikleri de çalışma sonuçları arasındadır. Araştırmanın nitel boyutunda bu görüş sistemin en çok vurgulanan zayıf yönü olmuştur. Araştırmanın her iki aşamasında da bakanlığın beklentisinin aksine katılımcılar TEOG'da başarılı olmak için okul dışı kurumlara ve özel derslere ihtiyaç olduğunu dile getirdikleri görülmektedir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar da (Coşkun ve Görmez, 2015; Özdemir ve Özkan, 2014; Sarıer, 2010; Şad ve Şahiner 2016) merkezi sınavlara hazırlık sürecinde özel öğretim kurumu, etüt merkezi, özel ders gibi okul dışı kaynaklara talebin arttığını göstermektedir. Uygulanan farklı sınav sistemlerine rağmen bakanlığın beklentileri doğrultusunda okul dışı kurumlara olan talebin azalmadığı bu çalışmada bir kez daha görülmüştür.

Araştırmanın nicel boyutunda da öğrencilerin büyük çoğunluğu not ortalamasının TEOG puanına eklenmemesi gerektiğini düşünmektedir. Öğrenciler öğretmenlerinin ise TEOG dışı yapılan sınavlarda not verirken objektif bir şekilde değerlendirme yapmadıklarını dile getirdikleri görülmüştür. Öğretmenler ise öğrencilere not verirken objektif bir şekilde değerlendirme yaptıklarını dile getirmişlerdir. Bu durum öğrenci görüşleri ile uyuşmamaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin okul ortalamalarının katılmadığı bir sınav sistemi geliştirmek istedikleri düşünülmektedir. Benzer durum Coşkun ve Görmez (2015); Karataş ve Özkan (2016) çalışmalarında da belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır.

TEOG sınavının iki aşamada yapılmasının stresi azalttığı ve mazeret sınavlarının devam etmesi gerektiği, TEOG'daki yanlış soruların doğruları etkilememesi gerektiği şeklinde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Coşkun ve Görmez (2015); Şad ve Şahiner (2016) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları bu bulguyu destekler niteliktedir. Yanlış soruların doğru soruları etkilememesi gerektiği öğretmen ve veli görüşleriyle de desteklenmektedir.

TEOG sınavına hazırlık aşaması ve sınavın içeriği ile ilgili sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde öğrenciler daha çok kendi istekleri ile değil de öğretmen ve ailesinin baskısı ile çalıştığını dile getirdikleri görülmüştür. Buna ek olarak velilerde çocuklarını sürekli çalışması konusunda uyardıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrenciler sınava birkaç gün önceden hazırlanmayıp dersleri günü gününe takip ettikleri ve sadece çıkacak konulara yönelik çalıştıklarını dile getirmişlerdir. Dolayısıyla sınava rahat bir şekilde hazırlandıkları görülmüştür. Bu durum Özdemir ve Özkan (2014) yaptığı çalışma sonucunda da açıkça vurgulanmaktadır. Çalışmada sınav kapsamının sınırlandırılmasının öğrencilerin daha az kazanımdan sorumlu tutulmalarına ve özellikle birinci dönem gerçekleştirilecek sınavda öğrencilerin daha başarılı olmalarına zemin hazırlayacağı ifade edilmektedir. Coşkun ve Görmez (2015) yaptıkları çalışma sonucunda da TEOG'da çıkan soruların okulda işlenen belli konulardan çıkmasının öğrencilerin okuldaki derslere verdikleri önemi arttırdığını ifade etmişlerdir.

Taşkın ve Aksoy (2018) yaptıkları çalışmada TEOG'un müfredat odaklı olmasını güçlü yönü olarak ifade etmişlerdir. Nitekim Uzun ve Kılıçkaya (2020) İngilizce öğretmenleriyle yaptıkları çalışmada TEOG'un içeriğinin ders kitabıyla örtüştüğünü tespit etmişlerdir. Ancak Obay, Demir ve Pesen (2021) matematik öğretmenleriyle gerçekleştirdikleri çalışmada LGS'nin içeriğinin ders kitaplarıyla uyumlu olmadığını düşündüklerini tespit etmişlerdir. Diğer yandan, fen bilimleri öğretmenleriyle çalışma gerçekleştiren, Yüzüak ve Arslan (2021) ise LGS'nin sorularının anlama, yorumlama, problem çözme gibi daha çok üst düzey becerileri ölçtüğünü, benzer şekilde Taşkın ve Aksoy'da (2021) LGS'nin TEOG'a göre daha ayırt edici ve zor olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bunlara ek olarak Kalsen ve Yiğit Öztekin'in (2021) çalışmasına göre LGS'nin adrese dayalı sistemi dolayısıyla aileleri adres değişikliğine ve özel okullara yönlendirmesi LGS'nin başlıca sorunlarıdır. Bu gibi sorunlar neticesinde LGS veli beklentilerini karşılayamamıştır. Bu durum yalnızca veliler tarafından değil eğitimin diğer paydaşları tarafından da ifade edilmektedir. Başka bir ifadeyle TEOG LGS'ye göre daha tercih edilebilir bir sınav sistemi olarak görülmektedir (Kuzu, Kuzu ve Gelbal, 2019).

Araştırma Önerileri

Araştırma sonuçları ile ilgili öneriler aşağıda verilmiştir;

- Sınav görevlilerinin sınava ilişkin yönergeleri dikkate alması sağlanabilir.
- TEOG sistemi çerçevesinde okul başarı puanının belirlenmesinde objektiflik sorunu yaşandığından bu konu ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılabilir.
- Öğrencileri TEOG sınavına hazırlama sürecinde okul dışı kurumlara olan ihtiyacı azaltmak adına okulda hafta sonu kursları ile ilgili gerekli çalışmalar ve düzenlemeler yapılabilir.
- Aile, arkadaş, öğretmen desteğinin önemi konusunda aileler, öğrenciler ve öğretmenler bilgilendirilebilir.
- TEOG sınavının birinci ve ikinci dönemin sonunda yapılması sağlanarak öğrencilerin derslere olan ilgisi ve motivasyonları artırılabilir.
- Liselere Geçiş Sistemi'nde (LGS), TEOG sınavında ortaya konulan sorun ya da öneriler dikkate alınarak düzenlemeye gidilebilir.

• Liselere Geçiş Sistem (LGS) ile ilgili de benzer çalışmaların yapılması alana katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Atılgan, H. (2016). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Anı Yayıncılık. Ankara.

Atila, M. ve Özeken, Ö. (2015). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı: fen bilimleri öğretmenleri ne düşünüyor?, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34*(1), 124-140.

Bal, Ö. ve Kutlu, Ö. (2010). The study on the attitudes towards the student selection system for higher education in terms of student characteristics, *ScienceDirect, Procedia Social and Behavioral Sciences, 15,* 2875- 2880.

Bal, Ö. (2011). Seviye belirleme sınavı (SBS) başarısında etkili olduğu düşünülen faktörlerin sıralama yargıları kanunuyla ölçeklenmesi, *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 2*(2), 200-209.

Biber, A. Ç., Tuna, A., Uysal, R., ve Nursaç-Kabuklu, Ü. (2018). Liselere geçiş sınavının örnek matematik sorularına ve yeni sınav sistemine dair destekleme ve yetiştirme kursu matematik öğretmenlerinin görüşleri, *Asian Journal of Instruction, 6*(2), 63–80.

Kaşıkcı, Y., Bolat, A., Değirmenci, S., Karamustafaoğlu, S. (2015). İkinci donem TEOG sınavı fen ve teknoloji sorularının bazı kriterlere göre değerlendirilmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4* (1), 225-232.

Cengiz, E., Daşdemir, İ. ve Uzoğlu, M. (2013). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin seviye belirleme sınavı (SBS)"nda yapılan değişiklikler ile ilgili görüşlerinin incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(3), 77-86.

Coşkun, İ. ve Görmez, M. (2015). *1. yılında temel eğitimden ortaöğretime geçiş reformunun değerlendirilmesi,* Analiz Ocak 2015 Sayı: 114.

Çeçen, M,A. (2011). *Türkçe öğretmenlerinin seviye belirleme sınavı ve Türkçe sorularına ilişkin görüşleri,* Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 15, s. 201 – 211.

Delil, A. ve Tetik, B. (2015). 8. Sınıf merkezi sınavlardaki matematik sorularının TIMSS-2015 bilişsel alanlarına göre analizi, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 13(4).

Demir, O. O., Bektaş, O., & Saraçoğlu, M. (2019). Ortaöğretime geçişte sınav değişikliği yaşayan öğrencilerin fen bilimleri sınav kaygılarının incelenmesi, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(2), 419–442.

Duban, N. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının fen ve teknoloji okur-yazarı bireylere ve bu bireylerin yetiştirilmesine ilişkin görüşleri, *Kuramsal Eğitimbilim, 3* (2), 162-174.

Güler, M., Arslan, Z., ve Çelik, D.(2019). 2018 liselere giriş sınavına ilişkin matematik öğretmenlerinin görüşleri, *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 16*(1), 337–363.

Kalsen, C., ve Yiğit-Öztekin, H. (2021). Liselere geçiş sisteminin öğrencileri özel okullara yönlendirip yönlendirmediğine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri, *Trakya Eğitim Dergisi, 11*(2), 838–852.

Karataş. H. İ. ve Özkan, E. (2016). Ortaöğretime geçiş sisteminde yapılan değişikliklere ilişkin öğrenci görüşlerinin analizi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5* (1).

Kırkağaç, Ş., ve Bayrak, C. (2019). TEOG sınavının öğretmenler üzerinde yarattığı performans algısının incelenmesi: Kütahya Örneği, *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 9*(2), 761–786.

Kızkapan, O., ve Nacaroğlu, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (LGS) ilişkin görüşleri, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 9*(2), 701–719.

Kutlu, Ö. (2003) Cumhuriyetin 80. yılında: ölçme ve değerlendirme, *Milli Eğitim Dergisi,* Sayı:160. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/kutlu.htm (Erişim Tarihi: 25.10.2015).

Kuzu, Y., Kuzu, O., ve Gelbal, S. (2019). TEOG ve LGS sistemlerinin öğrenci, öğretmen, veli ve öğretmen velilerin görüşleri açısından incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(1), 112–130.

MEB. (2010). *Seviye belirleme sınavının değerlendirilmesi raporu.* Eğitimi Araştırma Geliştirme Dairesi (EARGED), Ankara: MEB Yayınları.

MEB. (2015). *Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemi. veli, öğrenci, öğretmen bilgilendirme kılavuzu.* Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara. 2015. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_04/13042910_klavuz.pdf (Erişim Tarihi: 02.03.2017).

MEB. (2019). *Ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav.* Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi. Retrieved from http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_06/24094730_2019_Ortaogretim_Kurumlarina_Iliskin_Merkezi_Sinav.pdf

Obay, M., Demir, E., ve Pesen, C.(2021) Difficulties in the preparation process of high school pass entrance (LGS) and their reflections on education in the framework of mathematics teachers' views, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 12*(1), 221–243.

Özdemir, E., ve Özkan, M. (2014). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerinin ortaöğretime geçişte uygulanan merkezi ortak sınavlara ilişkin görüşleri, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)* Aralık, Yıl 7, Sayı XX, ss. 441-453.

Sarıer, Y. (2010). Ortaöğretime giriş sınavları (OKS-SBS) ve PISA sonuçları ışığında eğitimde fırsat eşitliğinin değerlendirilmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*(3), 107-129.

Sevindik, H. (2009). *Akademik başarı puanlarının seviye belirleme sınavı (SBS) 2008 puanları ile ilişkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

SETA (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı). (2017). *TEOG yerleştirme sistemi: güçlükler ve öneriler.* İçinde Çelik, Z., Boz, N., Arkan, Z., & Toklucu, D. K. (Ed.) Yazarlar. Retrieved from https://setav. org/assets/uploads/2017/10/94-TEOG.pdf.

Şad, N. S. ve Şahiner, Y. K. (2016). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sistemine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri, *İlköğretim Online,15*(1): 53-76.

Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, (5.baskı),* Seçkin Yayınları, Ankara.

Taşkın, G., ve Aksoy, G. (2018). Öğrencilerin ve öğretmenlerinin TEOG sistemi görüşleri ışığında ortaöğretime geçiş sisteminden beklentileri, *International Journal of Active Learning, 3*(1), 19–43.

Taşkın, G., ve Aksoy, G. (2021). Liselere giriş sistemi'ne ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri: durum çalışması, *Trakya Eğitim Dergisi, 11*(2), 870–888.

Ulusoy, B. (2020). 8. sınıf öğrencilerinin liselere geçiş sınavına (LGS) ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(2), 186–202.

Uzun, A., ve Kılıçkaya, F. (2020). TEOG (TEPSE) English test: Content validity and teachers' views, *Bartın University Journal of Faculty of Education, 9*(3), 680–708.

Yılmaz, E. (2010). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin seviye belirleme sınavı (SBS) başarısını etkileyen öğrenci özellikleri,* Kastamonu ili örneği. Yayımlanmamış uzmanlık tezi, Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu, Kastamonu.

Yüzüak, A. V., ve Arslan, T. (2021). Liselere geçiş sınavına ilişkin fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(3), 805–819.

EXTENDED ABSTRACT

Measurement and evaluation are carried out by local and central institutions in our country. While local measurement and evaluation applied to students by teachers is done to determine the performance of students through in-class activities; central measurement and evaluation is done by the Ministry of National Education (MEB) and the Measurement, Selection and Placement Center (ÖSYM) to select students for secondary and higher education institutions (Delil and Tetik, 2015).

In order to place students in secondary education institutions in our country, LGS (1997-2003 High School Entrance Exam), OKS (2003-2007 Secondary Education Institutions Selection and Placement Exam), SBS (2007-2013 Level Determination Exam), TEOG (2013-2017 Transition from Basic Education to Secondary Education System) have been implemented from past to present (Cengiz, Daşdemir and Uzoğlu, 2013; Özdemir and Özkan, 2014). Since the 2017-2018 academic year, the Transition to High School System (LGS) has been implemented.

It is seen that the evaluation of the central common exams conducted by the Ministry of National Education is important. In this way, guiding results can be presented for other exams to be held in the future. In this research, the opinions on the TEOG exam were examined in terms of teachers, students and parents. It is thought that the obtained results will contain findings that are predictive for the High School Transition System (LGS) in the current application.

The effects of TEOG exam on students were investigated by taking the opinions of students who took the TEOG Science and Technology exam in the 2014-2015 academic year, teachers who prepared students for these exams, and parents. It is thought that the results obtained will also be a guide for the High School Transition System (LGS) in the current application.

In this study, since qualitative and quantitative research methods were applied together, the triangulation model was used (Şimşek and Yıldırım, 2006). In the quantitative dimension of the study, the opinions of teachers, students and parents about TEOG were first determined with a Likert-type survey. In the qualitative dimension of the study, in order to enrich the

findings obtained, the results of the semi-structured opinion form applied to some randomly selected students among the students who took the TEOG exam were also included in the description process.

The study group consisted of 535 8th grade students randomly selected from 6 secondary schools located in the city center and slightly outside the city center of the central district of Kırıkkale Province in the 2014-2015 academic year, 25 science teachers working in these schools, and 200 parents of 8th grade students. Qualitative findings were conducted on 190 8th grade students.
It has been concluded that students can be successful in the TEOG exam by "reviewing lessons and topics before the exam, studying hard, solving tests, studying regularly, seeing many types of questions, listening to the teacher and the lesson carefully, getting support from institutions such as courses and private education, reading books, not stressing during the exam, using the time properly and being quiet".

The study results show that TEOG questions have positive features such as being easy, providing excuses, wrong questions not affecting the correct ones, and being compatible with the curriculum.

The results obtained from the quantitative dimension of the study support the results obtained from the student opinion form. As a result of the study, it was determined that 42.8% of the students, 52.5% of the parents, and 48% of the teachers did not agree with the view that “TEOG should be abolished”. However, the results obtained from the student, parent, and teacher survey form concluded that the student placement system in high schools should be changed.

When comparing the quantitative and qualitative findings regarding the TEOG system, it is seen that similar results are reached. In the quantitative dimension of the research, it is seen that 37.6% of the students and 37.5% of the parents stated that they need institutions and private lessons outside of school to be successful in TEOG.

When the answers given to the questions about the preparation phase of the TEOG exam and the content of the exam are examined, it is seen that the students stated that they study more because of the pressure of their teachers and families rather than their own will. In addition, the parents stated that they constantly warn their children to study.